

”נקודה טובה” – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 15 - שנת תשפ”א גיליון ”בא” - י’ שבט תשפ”א, 23 לפברואר 2021)

לע”נ אמו”ר ר’ יוסף-חיים ב”ר יעקב רוט ז”ל

ב”ה

”נקודה טובה” לפרשת ”בא” - תולדות הזמן

בשנים 2010 - 2012, שטף את העולם הערבי גל של התקוממויות ומהפכות. טוניסיה, מצרים, תימן לוב ועוד. שוב ושוב ראינו את פסלי המנהיגים מופלים ואת תמונותיהם עולות באש וכמובן גם הרג וביזה.

מהפכות בטבען עוסקות במחיקת דרכו וזכרו של המנהיג בקודם. ומה במקום?! מהי דרכה של ההנהגה החדשה?! בזה בדרך כלל עוסקים אחר כך, אם בכלל...

בתחילת פרשת ”וארא”, מתחילים גלגלי ההיסטוריה להסתובב. הקב”ה שומר הברית עם עם ישראל, מכריז על תחילתו של תהליך הגאולה ומבטיח לנו: **”...והוצאתי אתכם מיתחת סבלות מצרים והצאתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם בַּרְוֶע נְטוּיָה וּבְשִׁפְטִים גְּדֹלִים...”** (ועוד (שמות ו, ו).

משה מגיע אל פרעה בדרישה **”שְׁלַח אֶת עַמִּי”** (שמות ז, טז) ומכות מצרים מתחילות לרדת על ראשו של פרעה הסרבן, בזו אחר זו.

פרשתנו - פרשת בא, עוסקת ברגע המכריע והמיוחד של יציאת מצרים: **”וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא ה' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם...”** (שמות יב, נא).

ובעצם היום הזה, התרסק מעמדו האישי של האימפרטור פרעה וכן של מצרים, על כל כוחה, עושרה ואליליה.

אולם, תהליך הגאולה איננו עוסק רק ביציאה מן העבדות, אלא **בבניה מחדש של האדם היהודי** וגם של הקהילה והעם. ובוה עוסקת פרשתנו.

בדקה התשעים - רגע לפני הגאולה, הקב”ה עושה ”פאזזה”, עוצר את הכל ומקנה לעם ישראל את המורשת החדשה - **את ה”בעלות” על לוח השנה היהודי.**

לעבד אין זמן משלו. כל זמנו קנוי ומוקדש לאדונו. והנה, רגע לפני יציאת מצרים הקב”ה נותן לעם ישראל ”במתנה” את הבעלות על הזמן, ובכך הופך אותם לאדונים לעצמם ולזמנם.

ככתוב: **”הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֵאשׁוּת הַחֲדָשִׁים, רֵאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה”** (שמות יב, ב). פסוק המתאר את לוח השנה היהודי הבנוי מחודשי לבנה ומגדיר מתי חל ראש חודש (התחדשות הלבנה, על פי חז”ל).

אולם המתנה הזאת, איננה רק מתנה של חירות. יש בצידה גם **אחריות**. כי בפסוק זה התורה גם הטילה עלינו **את החובה לבנות, להגדיר ולנהל את לוח השנה של כלל ישראל**, על פי כללי ההלכה המורכבים והמסובכים.

ולכאורה קשה, מה חידוש יש כאן?!

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

הרי מדובר לכאורה בחלוקת לוי"ז טכנית שעיקרה נוחות. ואם כך הדבר, מדוע לא נעבור לשיטה העשרונית של חודש בן 10 ימים ושנה בת 10 חודשים?! או אולי לשנה בת 7 חודשים, כשבכל חודש 7 שבועות?! או לכל הרכב יצירתי אחר?!

כדי לענות על שאלה זו, הבה נייעזר בהגדרה מהו הזמן.

הפיזיקאים נחלקו ביניהם, האם הזמן הוא "ישות" פיזיקלית ממשית, או שמא הזמן הוא רק תחושה תודעתית, המסבירה את רצף השינויים סביבנו.

אם הזמן הוא פיזיקלי - "טכני", אזי אכן אין הבדל שום בין כל יום למשנהו, וכל חלוקה נוחה של ימי השנה, תהיה מקובלת ומתאימה.

לעומת זאת, השיטה השניה מגדירה את הזמן באמצעות התודעה שלנו. ואם כך הדבר, הרי שבתודעה שלנו, הזמן, אינו רק כמותי. יש לו גם איכות. יש שעות של ריכוז ועירנות ויש שעות של פיזור נפש ועייפות. יש "זמן איכות" ויש זמן "בטלה" ועוד ועוד.

לוח השנה היהודי אינו רק לוח כמותי. יש בו גם שני אלמנטים איכותיים חשובים: **ההתחדשות וההתקדשות**. אלמנטים שאותם הוא "משדר" ומעביר לנו ולאורח חיינו.

לוח השנה היהודי צמוד הן **להתחדשות של ראשי החודשים והן להתחדשות של עונות השנה. מועדים הנותנים לנו כוח, להתחיל שוב מהתחלה.**

ובנושא ההתקדשות. בלוח השנה היהודי ישנם מועדים מקודשים - ימים ובהם קיימת "סגולת הזמן". סגולה מיוחדת של חג ומועד. סגולה שמשמעותה, שהקב"ה משפיע טוב ("אנרגיות חיוביות"...). על העולם כולו בימים אלה. טוב יעודי, מעין המאורע.

וכך מידי שנה בחג הפסח, יש עלינו השפעה ממרום ו"סייעתא דשמיא" בנושא החירות האישית - יציאה מן המִצְרַיִם (בלשון החסידות) ובחג השבועות - חג מתן תורה, ישנה השפעה מיוחדת ממרום של יכולת לימוד והבנת התורה.

מתברר איפוא, כי הזמן היהודי הוא לא רק כמותי, אלא גם איכותי. ולוח השנה היהודי "זרוע" במועדים של "סגולת הזמן". מועדים של התחדשות (ראש חודש, עונות השנה) והתקדשות (שבתות ומועדי ישראל). ולכן יש צורך במבנה לוח שנה כה מורכב, התומך ומשלב בתוכו את מועדי ההתחדשות וההתקדשות גם יחד, **במועדים**. ככתוב: "אַלֶּה מוֹעֲדֵי ה' ... אֶפְסָר (אתם) תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם" (ויקרא כג,ד).

אתם - בית הדין, אתם "תִּקְרְאוּ (תקבעו) אתם" - אתם תקבעו מתי יחולו ראשי החודשים וממילא גם כל המועדים. והקב"ה - הוא מוריד את סגולת הזמן ואת השפע האלוקי, בהתאם ללוח הזמנים שנקבע על ידי בשר ודם. שהרי המפתח של לוח השנה, בידינו ניתן.

הזמן הוא המתנה שהפכה אותנו מעבדים, לבני חורין. אולם, מתברר כי הדרך עלולה להיות גם דו-כיוונית. **וטרדות הזמן עלולות להפוך אותנו חזרה לעבדים.**

כי אדם רדוף המְגִינְגֵל (מלהטט) בין מליון משימות חיינו במקביל ומוטרד על ידי מגוון מסיחי דעת (תקשורת, מדיה, הטלפון הנייד ועוד), הוא בעצם **עֶבֶד שֶׁל הַזְּמַן**, כלשונו של רבי יהודה הלוי בשירו **עֶבְדֵי זְמַן**.

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

על תחושת העבדות הזאת של הריצה סביב השעון, כתבה גם ריטה בשירה עבד של הזמן, המתכתב עם שירו של ריה"ל (לחן: רמי קליינשטיין):

... אַצֵּל כָּלֶם אָצִים רָצִים אוֹתָם הַמְחוֹגִים
וְלֹא מוֹצֵאת אֶת הַבְּלָמִים
לֹא מוֹצֵאת נְשִׁימָה
אֲנִי נוֹזֵלֶת עִם הַזְּמַן בְּלִי שְׁלִיטָה.
זֶה הַשְּׁעוֹן, זֶה הַהֶרְגֵּל, זֹאת הַשְּׁגָרָה.

הבה נחזיר לעצמנו את השליטה על הזמן שלנו. הן על כמותו (כמות שעות הפנאי ויעילות ניצול הזמן) והן על איכותו. הבה נדע לאזן נכון, בין הדחוף לחשוב.

הבה נחזור להיות בני חורין.

זהו אחד המסרים החשובים של פרשת בא, לאדם המודרני שאיבד את הבלמים והפך את ה-24/7 להרגל ולשיגרה.

הכרכת שבת פיפה

משה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חברים.**